

Tekst i ilustracija = ilustracija i tekst: suradnja književnika i ilustratora

Dunja Kalilić

književnica
dkalilic@yahoo.com

Silvana Juraga

ilustratorica
silvana.juraga@gmail.com

Za potpuni doživljaj teksta pisanog za djecu potrebne su ilustracije. One ne moraju (sve) uvijek biti u boji, ali slikovni prikaz događanja priče potiče dijete-čitatelja na kreativnu suradnju i doprinosi maštovitosti. Kao što rečenice u tekstu izazivaju u djece nastavak i dodatak novih rečenica, tako i ilustracije u njihovoj mašti imaju svoje nove oblike i boje. Svaka priča za dijete ima barem još jednu verziju, pogotovo završetak, a ilustracijom dobiva dodatnu vrijednu poruku i mogućnost lakšeg pamćenja koje onda postaje ne samo uspomena već i cjelovitiji dio djetinjstva i odrastanja.

U suradnji književnika i ilustratora posebna se važnost poklanja prijateljskom odnosu autora, toleranciji međusobnih ideja te neminovnosti zajedničkih senzibiliteta - koje daju najbolja rješenja.

Književnica: suradnja s ilustratoricom

Radove ilustratora doživjela sam kao vrijedan doprinos svojim knjigama. Ovdje bih opisala posebno iskustvo koje sam imala sa splitskom ilustratoricom Silvanom Juragom, a koju sam posve slučajno upoznala i nakon samo nekoliko rečenica dogovorila suradnju.

Ono što nas je očito odmah povezalo bila je tema: more, ljeto i pustolovina glavnih junaka na nama bliskom dijelu morske obale. Tako je nastao roman za djecu *Začarano ljeto*.

Nažalost, zbog financijskih problema, nakladnik je u knjizi želio samo crteže, a ilustracije u boji samo na koricama. Te ilustrirane korice su me oduševile, jer je slikarica vrlo vješto nagovijestila radnju, naglasila dinamičnost i originalnost likova, i izrazitom slikovitošću već na koricama djecu pozvala na čitanje.

Vrlo rado sam nastavila suradnju sa Silvanom Juragom i na sljedećoj knjizi, zbirci pjesmopriča *Teta Mašta*.

Prepustila sam autorici da tekst ilustrira onako kako ga ona doživljava, ne pokušavajući joj išta sugerirati, jer smatram da isto onako kao što pisac tekstom slobodno kreira i

stvara svoju verbalnu sliku, isto tako i ilustrator mora imati slobodu u stvaranju svoje slikarske i kolorističke percepcije u kojoj će on kreirati svoj dio knjige.

Autorica Silvana Juraga duhovito je i mudro nadogradila priče, dodala nove faktore iznenađenja, pojedinim pričama pronašla je čak i detalje skrivene između redaka te ih vješto ukomponirala u slike, stvorivši još jednu zabavnu zagonetku ili pak dodatnu slikovitu razigranost i poticajnu maštovitost.

Naša je suradnja urodila sretnim rješenjem; djeca su knjigu vrlo rado prihvatila i svoju maštu ispreplela s našom, a onima osnovnoškolskog uzrasta naša *Teta Mašta* često predstavlja izvor iz kojega crpe i grade svoje priče, ilustracije i dramske nastupe u školi i na raznim natjecanjima. I, doista, sretno je rješenje kad se autor teksta i autor ilustracija, bez problema i dodatnih intervencija sa strane, usklade u svojim kreacijama i stvore izvorno djelo koje djeci uspješno i uvjerljivo priča kako riječju tako i slikom.

Kao spisateljica za djecu smatram da su ilustracije u boji u knjigama za djecu ne samo poželjne, nego i neophodne. Uzimajući uvijek u obzir uzrast djeteta kojemu je knjiga namijenjena, dobar će ilustrator na svoj osebujan, ali ne i nametljiv način, slikom “ponijeti i nositi” priču, likovno je ojačati, približiti i “oživjeti” likove, okruženje i mjesto gdje se radnja zbiva kako bi ih dijete-čitatelj moglo lakše vizualizirati, posebno u onim dijelovima teksta kad je to piscu riječima teže opisati. A to je ono što svi mi autori i čitatelji knjiga za djecu želimo: da nam knjiga bude lijep i nezaboravan doživljaj!

Ilustratorica: suradnja s književnicom

Susret s Dunjom Kalilić dogodio se sasvim slučajno, u jednoj splitskoj tiskari, dok je s grafičkim dizajnerom pokušavala riješiti naslovnu stranicu za svoj roman “Začarano ljeto”. Malo smo porazgovarale o tekstu i, onako u šali, ponudila sam se da joj pomognem riješiti taj problem, jer mi se učinilo baš zanimljivim ilustrirati tako nešto. Na moje oduševljenje ona je odmah pristala, kao da je znala da će joj se svidjeti. I tako je počelo.

Nakon toga Dunja mi je donijela i svoje stihopriče “Teta Mašta” i avantura se nastavila.

Dok sam čitala te njene vesele vrcave stihove, ozbiljna gospođa Dunja se odjednom smanjila, rastrčala, zaplesala, zaronila, otplovila i što sve nije radila, kao jedna obična mala razigrana djevojčica.

Naravno, ta je djevojčica odmah u dubini moje duše dobila najbolju prijateljicu. Zanimale su nas iste stvari i bića, onako kako svaku djevojčicu uz more zanimaju školjke, ribe, rakovi, brodovi, ali i slonovi, tete, kapetani, naši slavni sportaši...

Od tada smo se svaki dan zajedno igrale, smijale i zabavljale. Ona je svoje priče recitirala u mojoj glavi, a moja ruka je sve to pokušavala išarati po papiru, potom obojiti, a onda nekako i složiti, da bih i drugima mogla pokazati i dočarati kako smo se i čime zaigrale, kome smo se veselile i smijale, i u svojoj mašti stvorile jedan sićušan, ali poseban i veseo svijet za male čitatelje.

Ta naša igra završila je kao knjiga “Teta Mašta” koja još uvijek priča svašta. Vjerujem da

priča i ovu moju priču, jer bez ispreplitanja ilustratorovih osobnosti s osobnostima pisca to djelo nikada ne bi imalo onaj puni sjaj i značaj koji je zaslužilo.

Pripadnost istom zavičaju, ili barem velika ljubav prema njemu, još su jedan presudan trenutak za uspješnost stvaranja ilustrirane knjige za djecu. Nas je povezala ta vrlo važna činjenica, ali iznad svega je bila bitna naša sposobnost da svojom maštom putujemo u svjetove koje poželimo. Priča i ilustracija su nas spojile u suradnji i prijateljstvu, otkrivši nam sličnosti i prioritete vezane za naš svakidašnji život i kreativni rad. Po mom mišljenju, to je jedan od osnovnih preduvjeta za uspjeh u stvaranju knjiga za djecu.